

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 59. ANUL XIII.

Telegrafu este de doua ori pe sepe-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiiu la espeditu-
ra oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiul prenumerati-
nei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiiu, in 29 Iuliu (10 Aug.) 1865.

Meditatiuni in ajunulu adunarei gen. a As- sociatiunei Transsilvane române pentru litera- tur'a si cultur'a poporului român.

Cate-va dile si Associatiunea Transsilvana pentru litera-
tur'a româna si cultur'a poporului român si va tiné V-a a-
dunare gen. la Abrudu in 37/15 a lunei curente. Amu dori din tô-
ta anim'a ca deca adun. gen. din cei doi ani de mainainte, au fostu
atâtu de putînu cercetate, celu putînu acést'a adunare tinenda in
acelu locu clasicu si plinu de remniscentie pentru Români, se fia
pre câtu se pôte, mai numerosa. — Acést'a adunare are de a
resolvi unele probleme aduncu taiatôrie in viitoriulu nostru
literariu national, si din astu motivu, fia-care
barbatu de litere român, fia-care inteligintu, fia-care capacitate
romana are impcriôsa detoria, a contribui si a inlesni cu luminele
geniului si a culturei sale resolvirea acelu probleme Intre
acele probleme, loculu primu 'lu ocupa punerea la calea mesu-
reloru necesarie, pentru stabilirea unei unitati in ortografi'a
româna cu litere, ca cu modulu acést'a sa se puna o basa so-
lida atâtu la prosperarea culturei limbei nationale, câtu si la
inlesnirea invetiarei acelei'a din partea strainiloru, cari schim-
besce oricum constelationile de pre orizonulu politicu alu
patriei nôstre, — totu-si voru debuî pre viitoriu sa se intere-
seze mai multu de studiulu limbei române, de câtu pâna aci;
si atunci doritorii de a ne studiâ limb'a nôstra, nu voru mai avé
temeiu, a se plânge, ca câte gramatici romanesce, mai atâtea
ortografii avemu. Ba inca unii neromâni, cari dicu, ca se o-
cupa cu stidiulu limbei române, devenira la idea, ca pentru
densii aru fi mai usiôra invetiarea limbei române, usuandu-se
si mai incolo, slovele cirlice.

Comitetulu Associatiunei Transsilvane in o siedintia a
sea, a inbratisiatu cu tôta caldur'a initiativa luata din parten
Associatiunei nationale din Aradu pentru cultur'a poporului ro-
mân, — in privint'a unificârei ortografiei române si tota de-
odata a decisu, ca in raportulu seu anuale sa se propuna si re-
comende vi-tôrei ad. gen. cu totu zelulu pertraciarea acestui
obiectu importantu. —

Va depende deci dela viitôri'a adunare gen. ca acestu o-
biect, sa se discutez si ventileze din tôte punctele de vedere,
din partea aceluor barbatu chiamati, cari in cursu de mai multi ani,
si au facutu studie seriôse din filologi'a limbei române. Ace-
sti'a barbatu, condusi de geniulu luminelu sele condusi de
resultatele si experientiele studiulu indelungate si seriôse, spe-
râmu ca si-voru da tôta silintia, ca ortografi'a limbei române
se apara in vestmentulu seu adevratu român si se confina in
sine factorii unei sisteme durabile, capace de unu progresu
gradualu alu limbei si literaturei române amesuratu cerintie-
loru si spiritulu tempului. — Ori-care român amatoriu de lim-
b'a si natiunea sea debue sa dorésca si se lu re din tôta ini-
m'a pentru unificarea ortografiei române, deca
voimu a incungiurâ pericululu, ca nu cumva diferitele divergin-
tie ortografice, se nu ne duca in urma, la divergintie extreme;
ceea ce aru fi cu mare dauna a inaintârei in literatur'a si cul-
tur'a limbei nationali. Eaca dar momentulu importante, ce
indetoréza in modu imperativu, pre fia-care român a luâ par-
te la susu numit'a adunare gen.

Alta problema iarasi momentôsa, a cârei deslegare in modu
favoritiu se ascépta iarasi dela viitôri'a adunare gen., si ca-
rea debue se atraga cea mai incordata atentiune a barbatiloru
nostri de litere si capacitate, e luarea dispositiuniloru neces-
arie pentru compunerea unui dictionariu etimologicu, a limbei
române. Necesitatea acestui'a s'a recunoscutu si pronunciatu
si din partea adunârei generale tinute la Brasiovu in 1862, si
spre acestu scopu s'a proiectatu si intemeierea unei sectiuni
filologice carea a mesuratu unui concludu alu adunârei gen. ti-
nute la Hatiegu in 1864, in anulu curente alu Associatiunei
1864/5, a debutu se intre in activitate. Cáci intru adeveru
a veritu tempulu, ca fia-care român se se intereseze a-si cû-
nósce tesaurii limbei sele, cu unu cuventu, a cûnósce

ce e romanescu, si ce nu e romanescu in limb'a sea ceea ce
erasi numai avendu unu atare opu, cuprindiatoriu de etimolo-
gi'a cuventelu curatu române, se pôta dobendi. Spre acestu
scopu Comitetulu Associatiunei a si emisu o provocare câtra
toti acei barbatu de litere, cari s'a ocupatu si se ocupa cu a-
tare specialitate, ca pâna la viitôri'a adunare gen. se binevo-
iésca alu incunoscintia despre respectivele sele operate, ca
asiâ sa se pôta usiurâ si respective inaintâ deslegarea proble-
mei, ce o are viitôri'a adunare gen. in astu respectu. Cere-
sultatn va avé acést'a provocare, vomu vedé iarasi la viitôri'a
adunare. pân'acum dupa o luna de dile, dela datulu provocârei,
numai atâta potemu dice, ca inca nu ne aflâmu in placut'a
positiune a poté sierbi cu ôresi-care resultatu. —

Intre problemele viitôrei adunâri gen. mai vine si luarea
dispositiuniloru necesarie pentru compunerea altui dictionariu in
trei limbe ale patriei. Totu de problemele adunârei gen. dupa
opiniunea nôstra, s'aru tiné si punerea la cale, ca opurile li-
terarie si scientifice, ce in decursulu tempului a aperutu si
apâru pre orizonulu literariu român, sa se censureze, si cele
aflate de bune si corespundiâtorie trebuintieloru practice ale
Româniloru, sa se recomande, si dopa merita si potintia, cele
mai distinse, se se si premieze, ca astu felu nisuintiele lite-
rarie si scientifice se capete incuragiare si animare dopa te-
nôrea §-lui 2., din statutele Associatiunei. —

Ba, deca medilócele finantiale a Associatiunei aru concede,
aru fi de doritu, ca sa se faca dispusatiuni si pentru edarea
fiei literarie a Associatiunei, prevediute in §. 33. din sta-
tutele aceleiasi.

(I. V. R.)

Sabiiu 26 Iuliu. Astadi sosi aici Esc. Sea d. L. de
MC. conte Crenneville, Presiedintele r. guvernulu alu Trans-
silvaniei. — Astadi plecâ P. Archimandritu nou denumitulu
Episcopu alu Caransebesiului Ioann Popasu la Brasiovu unde
are sa petréca mai multe dile. —

Sabiiu 27 Iuliu. Chirotonirea alesulu si denumitulu
Episcopu alu Caransebesiului D. Ioann Popasu se va tiné in
15 Augustu la Resinari in Biserica cea mare si binepregatita
spre acést'a serbatóre de câtra vrednicii nostri fratii Resina-
reni. Chirotonirea o va sevarsî Escellentia Sea Parintele Ar-
chiepiscopu si Mitropolitu An d r e i u cu impreuna lucrarea prea-
sântiei Sele D. Procopiu Episcopulu Aradului si cu mai multi
dignitari bisericesci in intielesulu asiediamintelu Bisericei
nôstre, care leginescu, ca chirotonirea Episcopulu are a se face
prin trei seu doi Archierei.

Preasanti'a Sea Dlu Episcopu alu Caransebesiului va
plecâ in Eparchia sea in septeman'a din urma a lunei lui
Augustu, si va tiné instalarea Sea serbatorésca in 5-lea Sep-
tembre, si apoi va luâ cârm'a Eparchiei sele, si o va con-
stitui, si va asiedi'a si Consistoriulu seu eparchialu.

Deci se apropia si diu'a cea multu dorita pentru manga-
ierea fratiloru nostri banatieni, care le va aduce loru pe Archi-
iereulu, pentru carele atâtea oftâri au indreptatu câtra Dum-
nedieu si Imperatu, ca sa-lu aiba nu numai de religi'a loru
stramosiésca, ci si din sinulu iubitei loru natiuni.

Episcopulu Ioann Popasu ca unu dignitariu desevarsitu
cualificatu si pregatitu de a stâ in fruntea unei Eparchie se va
aretâ in mijloculu turmei sele sufletesce cu amôrea ferbinte si
cu zelu adevratu apostolescu, dar si cu acea convictiune, ca
are sa intampine multe greutâti, pâna va putea delaturâ pe
acele, si stabili ordinea cea cuviinciósa.

De-si inceputulu fia-cârui lucru este greu, totusi treab'a
inaintéza, unde este lucrare armonica. De aceea sperâmu,
ca tôte greutâtile se voru invinge in urm'a lucrârei armonice
intre Archierenlu si primii Eparchiei.

Sabiiu 27 Iuliu. (Focuri.) Asta nôpte pre la un'a
ôra, furâmu alarmati in urm'a unui focu in maierii dela pôrt'a

turnului, care însă n'au apucat a se estinde mai departe și asiă au arsu numai oclăie de fenu. — Sambat'a trecută vedim-rămu de aici spre Porcesci fumu mare. Informațiunea ce o avem acum este numai de natura de a ne convinge despre o nouă nenorocire a vre-o 63 de familii, cari au arsu cu totul. Nenorocirea însă nu se restrinse numai prelânga prefacerea în cenusă a caselor și salasielor acelor nenorociti, ci în urm'a prepusului ca cutare individuu aru fi fostu urdătoriulu focului, poporul turbatu umblă sa-si faca singuru dreptate. Domnulu Senatoru Rosc'a, carele alergase acolo, prindindu de veste, puse pre suspiciunatul în arestu preventiv, cu scopu de a se face mai târziu cercetare după densulu de este vinovatu seu bă. Poporulu însă în furi'a lui cea negioba persistă prelânga aceea, că sa i se dea prinsulu pe mâinile lui, după aceea se încercara sa intre preste gendarmii și finantii înarmati în cas'a unde eră prinsu celu în suspiciune de taciunariu. În fine sa dice, ca aflara pe din dosu o ferestra pe unde intrara vre o căti-va la densulu, lu scôsera afara si-lu omorira! Rusine și pecatu pentru comun'a Porcesci pentruca s'au aretat nesupusa legiloru și diregatoriiloru și si-au petatu mâinile cu sângele unui omu, carele chiaru vinovatu sa fia fostu, comun'a nu avea dreptu sa-si ispadăsească asupra-i. — Porcescenii pentru suspiciunea de o crima au seversitu o crima adevărata. — Cercetările asupr'a celor vinovati la acestu omoru s'au și începutu. —

Sabiiu 28 Iuliu. Din cauze neprevădute eri nu s'au potutu tiné siedinti'a comitetului Asociat, și asiă s'au amanatu siedinti'a pe Marti'a următoare. Sperăm ca la siedinti'a acest'a, carea este cea din urma în periodulu de fatia voru luă parte toti on. membri, seu deca nu cea mai mare parte dintr'ensii. —

Beiusiu în 30. Iuliu 1865. Biserica gr. or. din Ungari'a posiede unu fondu scolaru, care se manuieste în Pest'a prin o deputatiune numita „Deputatiunea fondului scolaru gr. or.“

Din fondulu acest'a mi se pare se solvescu profesorii preparandiali din Aradu, și s'au solvit candu-va directorii scolari. Nu știu acest'a e asiă numitul fondu în ali enabilu, seu bă, — atât'a știu ca sub numirea ce o are nu l'amu veditu figurandu până astadi între pretensiunile Româniloru fatia cu biserica serbesca.

Deputatiunea acestui fondu manuieste și mai multe fundatiuni, precumu e între alte fundatiunea Românului Bala, care la începutu a fostu foarte însemnata înse mai târziu s'au împetinat prin gefuirea fostiloru cassieri Nedoclansky și Zacharits cari mai în urma s'au sinucisu.

Pe sém'a acestoi fondu se dice a se fi oblegatu în vechime comunitățile bisericesci gr. or. ca voru solvi pe fia-care anu câte 1 f. v. a.

Banii acesti'a s'au încassatu pe une locuri până la 1848. pe unele nici până atunci deplinu, ear de atunci în cōce celu putiau în cerculu Beiusiului nici dela o comunitate nu s'a mai pretinsu.

Acum'a însă fiindu pe tapetu cestiunea despartirei averiloru bisericești romanesci de acelei serbesci, au cugetatu frații Serbi, ca aru fi bine încassate și aceste restanții înainte de deciderea cestiunei; resolvirea sumei ce-va cadé în partea Româniloru — nepotandu-se cu securitate scruta sumele iucurse dela Români — de siguru seu prin invoire reciproca seu prin guvern se va staveri o suma rotunda, asupr'a cărei'a nu pōte avé nici o inriurintia împregiurarea, ca ôre încassate sunt restanțiile acestea de pe la Români seu bă, iara remanendu ne încassate, negresitu ca Serbi n'aru mai avé nici unu dreptu a le pretinde.

Eu celu puțin asiă credu, cumca acestu motivu i'au îndemnatu pe frații Serbi a sollicita la locurile competinti încassarea acestoru restantie; în urmărea cărei'a maritulu Consiliu de locutienintia ung. prin Intimatulu Nr. 31,196—1865. în termini aspri impune protojudeului cercului de Beiusiu (și credu ca și într'alte părți s'a urmatu totu astfelu) cumca dela unspredece comunități bisericesci gr. or. din acestu cercu se încasseze câtu mai repede și în câtu se va recere și chiaru cu aplecarea mijloceloru restringătoare — o restantie de 1571 f. 90 xr. v. a pe sém'a fondului scolaru gr. or. din Pest'a, care pretensiune s'aru basă pe contracte, în întielesulu căror'a mentionatele comunități s'aru fi deobligatu, cumca în fia-care anu voru solvi numitul fondu 10% dela lefile invetiatorești. Aceloru comunități, care sunt în restantie cu 100 f. seu mai multu, li se concede că se deo obligatiuni în tabulavere, solvind dela restanțiile capitalisate 6% la anu, iara obligatiunile sa se strapuna la deputatiunea ce supraveghiaza mentionatulu fondu în Pest'a.

Capetandu comunitățile acestea provocare neacceptata, firesc au devenitu în mare perplexitate, cu atât mai vertosu ea nici un'a nu sentiesce a fi detorie, și în locu de a solvi

au mersu la avocatulu P. Cosm'a, și l'a imputernicitu ca în numele lor sa faca o declaratiune privitoria la acestu intimatu.

Amu avutu ocaziune a-mi decopi'a acea declaratiune, și decum-va cugeti ca nu va fi de prisos a încunoscinti'a și pe Români din alte părți, ce au făcutu în asta privintia Români din părțile Beiusiului tî-o tramitu în estrasu.

Dupace se declara comunitățile provocate, cumca de obligatiunile atinse n'au nici o scire, cumca ele nici n'au fostu provocate, nici n'au solvit până acum'a celu puțin cu scirea lor. Acest'a generatiune nu-si aduce aminte se fia solvit, și chiaru în casulu candu aru esistă nescari obligatiuni, acelea nu potu se oblege numai pe comunitățile provocate numai pentruca înainte de 1850. au avutu scōlele în sinulu lor, ci pe tōte acelea care în privintia scōleloru au conferitu cu densule la răspunderea lefiloru invetiatorești etc. etc. încheiă astfelu:

„Dar în fine: Neci chiaru în casulu, candu neconsiderându-se fondatele exceptiuni de mai susu, amu fi siliti se solvimu sumele pretinse, nu le vomu solvi fondulu scolaru gr. or. din Pest'a; căci:

„Aceea e lucru cunascutu, cumca Maiestatea Sea Pregratiosulu nostru Rege și Imperatu, prin preînaltulu Autografu din 24. Decembre 1864. s'a înduratu a desparti biserica ro-romanescă de cea serbescă, și a restaura vechi'a Metropolia romanescă, denumindu de Metropolitu și Archieppu pe Esc. Sea Andreiu Baronu de Siagun'a fostulu Episcopu ortodoxu alu Transilvaniei.“

„Aceea inca e cunoscutu, cumca Motropol't'a romanescă numai pentru aceea nu s'a pusu în activitate până acum'a, pentruca inca nu s'a potutu înfiintia vr'o invoire între reprezentanti'a româna și serba în privintia despartirei fonduriloru bisericesci; ear greutatea cea mai mare la deslegarea acestei cestiuni provine de acolo, ca de o parte nu se potu cu acuratetia scruta sumele incurse dela români în fondurile comune până acum'a, ear de alta parte ca Serbi nu voiescu se recunōsca nici macaru atât'a, câtu li s'a doveditu ca e proprietatea Româniloru.“

„Decum-va dara se afla în restantie nescari sume pe la Români, — pentru mai chiar'a decide a causei, și chiaru în interesulu Metropoliei romane e mai cu scopu, ca acele restantie sa na se mai încasseze prin manuiitorii actuali Serbi a celui fondu, ci acelea sa se resemneze ca restantie de-a dreptulu la Metropoli'a romanescă.“

„Noi deci, ne dochiarăm cu solenitate, cumca și chiaru în casulu, candu într'adeveru se va dovedi ca suntemu în restantie cu v'ro suma fatia cu fondulu scolaru, aceea nu o vomu solvi numai atunci, candu fondurile romanesci voru fi despartite de cele serbesci, și si atunci numai în mâinile acelor organe, cari prin Metropoli'a romanescă voru fi încredintiate cu manuirea fonduriloru nationali.“ Despre aceea s. c. l.

Prin acest'a declaratiune dara Români ortodocsi din cerculu Beiusiului o spunu curatu în fati'a Guvernului, cumca în mân'a Serbiloru nu-si voru mai depune cruceriulu, iarata cumca ascēpta cu nerabdare tempulu candu se voru vede odata desfăcuti cu totul de îngânfat'a ierarhia a acestui poporu, cu care numai atunci pōte trăi Românulu în frățietate sincera, decum-va li voru fi împartiticiolacii.

Asacceptăm, și suntemu convinsi cumca bunatatea, și iubirea de dreptate, cari sunt cele mai pretioase petri scumpe ce stralucescu în corōn'a ce acopere luminatulu capu a prebunului nostru Monarchu, nu va întârziă a multami pe deplinu justele nōstre dorintie.

Denumirea Archimandritu-Protopopului D. Ioane Popasu de Episcopu alu diecesei Caransebesiului, ne-a umplutu și pe noi de bucuria. Acesta denumire bine nimerita inca serbesce de o eclatanta dovēda, cumca Maiestatea Sea cunōsce dorintiele nōstre, și la tempulu seu se și implinesce; căci eu, și eu mine credu ca toti Români suntu convinsi, cumca chiaru și în casulu acel'a, candu conformu canōneloru constituționaliei și independentei biserice orientale, s'aru fi conchiamatu biserica, ca ea însă-si sa-si alēga pe pastoriulu seu, alegerea n'aru fi caditu pe altulu, decâtu pe nou denumitul episcopu care credinciosu Domnitoriului seu, tōta vtēti'a și a sacrat'o înflorirei și înaintărei biserice și natiunei sele.

Noi inse nu facemu taina nici din aceea, ca bucuri'a nōstra eră mai perfectă, decumva de numire a eră premersa de a l e g e r e a Episcopului, — și credemu ca atâtu denumirea Motropol'tului, câtu și a Episcopului de asta data și — afla motivarea numai în oportunitate, iara pe viitoriu se va pastră neatinsa a t o n o m i 'a biserice nōstre.

Diarele vorbescu, cumca Patriarchulu serbescu, se va numi de acum înainte „Patriarchulu biserice gr. or. diu Austri'a.“

Acésta procedură misterioasă ni însuflă grigea, cumca decumva s'aru implini voi'a Présântiei Sele, noi iaresi amu deveni sub tutoratul serbesc; inse acést'a e cu nepotintia. Maiestatea Sea în preînualtulu Autografu din 24. Decembre 1864. îndreptatu cătră Archiepiscopulu românescu dice: „amu incuviiti tu ca pentru asesti'a (adeca: Românii gr. or. din Transsilvania si Ungari'a) sa se înfiintiedie o Metropolia independentă, cordinată cu cea serbescă.

Asiadara fiindu biserica noastră independentă, nu pôte aternă dela cea serbescă, si fiindu biserica noastră cordinată, nu pôte deveni subordînată celei serbesci. Deci Patriarchulu serbescu nu se pôte numi Patriachu, căci gr. orientalii suntemu si noi, si fiindu autoritatea Metropolitului sub a Patriarchului, Metropoli'a noastră eo ipso aru deveni subordinată Patriarchiei, alu cărei'a capu fiindu totodata capulu bisecei serbesci, biserica noastră aru deveni subordînată celei serbesci, iara acést'a în puterea susu-laudatului Autografu Imperatescu nu se pôte întimplă.

Dar în fine, că biserica noastră se recunósca unu Patriarchu necanonicu, se recere si consensulu densei, si fiindu ea adunată în sinodă, negresitu ca nu va fi mai puțin jelósă de drepturile sele, ca în acei tempi mai vitregi de cătu acumu, candu reposatul Patriarchu Raiaciu voiá sasi estinda radiile patriarchiei selé si asupr'a bisericei noastre, ce inse în urmarea protestului bisericii noastre nu-i succese, si mori că Patriarchu serbescu si numai Metropoliu românescu. Noi avem Patriarchii nostri ecumenici, si nu voimu nici nu potemu a creá alții; dacă fratii serbi au lipsa de Patriarchu națională în ei; facasilu, tinasilu noi nu le stămu în cale, inșă nici nu vomu suferi, că sa ni-lu obtruda si nouă.

Cu aceste-mi închiau corespundintia, care si asiá deveni prelungă, esprimandu dorintia generală de pe la noi, ca ni-aru fôrte plăcé se vedemu conchiemandu-se si în ód e cătu mai curendu.

Vienn'a în Augustu 1865. On. Redactiune! Alaltaieri parasí Cancelaria fostulu Vice Cancelariu Baronu Reichenstein si alaltaieri a priimitu gratulatiunea corpului dirigatorescu alu Cancelariei aulice nou denumitulu conducatoriu alu ei, Generalulu de cavaleria Franciscu Haller Conte de Hallerkeö. Sôrtea cuventărei picase pre Baronulu Friedenfels, că celu mai bețrănu consiliaru aulicu, carele lu salută pre Esc. Sea D. Generalu în limb'a germană într'o cuventare scurta dar amesurata dicendu: ca jurandu oficiantii Cancelariei credintia si supunere Mai. Sele c. r. apostolice toti si tinu de dorintia cea mai sântă a implini mandatele Preainaltu aceluasi si asiá Escellentia Sea că antepusulu Cancelariei de Maiestatea Sea denumitu, pôte contă pre supunere si concursu deplinu întru seversirea toturor agendelor dela celu d'antăiu până la celu de pre urma oficialu. Esc. Sea Contele Haller eră îmbracatu în uniform'a de generalu de husari si responsa la acést'a salutare în limb'a germană, dupa cum ni se referéza cam urmatórele:

Eu sum în versta adunca si n'amu umblatu dupa acestu postu. Mai. Sea c. r. apostolica mi-a mandatu inșă (befohlen) a conduce trebile Cancelariei aulice transsilvane si eu mi voiú dá totă silintia a implini deplinu mandatulu preainaltu, datoriú sentiendu-me cu supunere si credintia nemarginita până la mórte. Asceptu ca mi veti dá totu concursulu Dniei Vóstre spre implinirea preainaltelor mandate si me veti întempiná cu încredere, cum ve întempinu si eu, si voiú avé înaintea ochiloru promovarea binelui întregului cătu si a fia-cărui'a în parte.

Dupa aceea i s'a prezentatu fia-care oficiantu conversendu cu ei în limb'a magiara. Esteriorulu Dlui Generalu si conducatoriu alu Cancelariei e placutu, atragatoriu, că a unui bețrănu blandu, se vorbesce ca sa fia aprópe de 70 de ani.

E latita seirea prin cercurile cancelariale ca se va denu-mi si unu Vicecancelariu pentru Transsilvania, si anume Magiarii mentionau de Baronulu Alessandro Aporu, care aru fi în Ungari'a în servitiu publicu. *)

Alte stramutări nu se ascépta de o camdata în personalulu Cancelariei aulice. Ce se atinge de limb'a oficiului inșă dupa unele precedinti întemplete în dilele aceste se vede ca precum sub Vicecancelariatulu Baronului Reichenstein s'a fostu introdusu de facto limb'a germană, asiá acum totu de facto se va restitui iara cea magiara, precum a fostu pre tempulu Baronului Kemény.

Se crede ca în regiunile mai înalte nu vreau sa scia inșă nimicu de uniunea Transsilvaniei cu Ungari'a, si de aceea n'a picatu sôrtea pre unu B. Iosic'a ori Banffy. Cumca inșă principiulu egalei îndreptatiri naționale pentru Transsilvania se va sustiné — si duce mai departe la implinire socotu a urmări afara de reflexiunile obicinuite la pronunțierea si sanctiunarea solenă a aceluia din dóue întemplări mai nóue.

*) Noi audiamu de Lazaru Aporu. Red.)

E lucru cunoscutu pre aici ca togm'a realizarea egalei îndreptatiri naționale a fostu acelu punctu care a decisu sôrtea Cancelariului Ungariei Zichy si a ajutatú indirecte tare la caderea ministeriului Schmerling. Locotienintia din Pest'a facusa proiectulu de lipsa pentru un'a propusetiune regésca la viitóreá dieta a Ungariei, si Cancelaria aulica ungara a desbatutu despre tem'a acést'a în câte-va siédintie, cu mare focu, unde un'a minoritate energioasă sprijinită de votulu Cancelariului însusi nedinea a scóte la cale unu proiectu de propusetiune regésca, care sa-si multiamésca tóte naționalitățile nemagiare. Propunerea Cancelariei ajunsese în cabinetu, si aci fu momentul candu partid'a care a ajunsu acum deasupr'a, sa aieptă inșă odata din tóte puterile spre a împedecă întarirea aseminei propusetiuni promitiandu ca d'ens'a se va silisi fie în stare a împacá caus'a naționalităților si în altu modu mai usioru, mai puțin vatematoriú de drepturile istorice. Atunci esirea scirile de diferentia între Contele Zichy si Pálffy, care din urma e unulu dintre cei mai aprigi opumnatori alu principiului naționalității. Atunci esi la lumina si brosiur'a lui Eötvös despre cestiunea naționalităților.

Din fúnté crediveră audu ca conditiunea de a împacá naționalitățile de-si sub alta formă decâtu cum voiá Contele Zichy adeca ministeriulu Schmerling s'a postitu si dela noii barbati ai cărmuirei, si s'au apromisu a o implini.

În legatura cu acést'a si că întarirea celorlalte dise e un'a resolutiune preînaltă din finea lui Iuliu prin care s'a refusatú propunerea presidului Cancelariei facuta sub tempulu Baronului Reichenstein de a creá 2 posturi de translatori mai alesu pentru limb'a română la Guberniulu r. transsilvanu, cu aceea observare cum audu ca: fiindu introdusa în Transsilvania prin lege egal'a îndreptatire si folosire a limbelor patriei în oficiu, e de prisosu a creá translatori de órece dela fia-care oficiantu se presupune si ascépta sa scia tóte trele limbile tierei.

Asiá si nu altu cum suna resolutia esita dela intrarea noului ministeriu încóce!

Dreptu ca nu e bine a fi optimistu în sensulu acelu ca sa punemu mâinile în sinu acceptandu ce va da tergulu si noroculu, si sa aflămu si cele rele de bune, inșă optimistu în întielesulu acelu asiú vrea sa fimu cu totii, că nime sa nu se sparia de totă umbr'a, ci sa créda firmu în viitoriulu națiunei, si asiá cu voia bună si energia sa procéda înainte întru castigarea si asigurarea drepturiloru naționali.

Mai viia acum adunări comitatense că dela 1861 căci si noi avem sa ne provocămu la legi dietali, si déca nu vorú vré sa scia de ele aceia, cari de voia bună n'a intratu în dieta, cu atātu mai puțin le potemu recunósce noi a le lorú, la a căroru promulgare nici ca ne-a lasatu sa intrămu în dieta, până nu le-a gatatu.

Adi se tine antăia conferintia între Contele Haller, Cancelariulu Mailatu ministrulu Eszterházy si Contele Crenneville, în incaperele Cancelariei aulice transsilvane. Obiectulu pertractărilor sa fia diet'a magiara si transsilvana. Contele Crenneville sta acum mai siguru în postu decâtu mai nainte sub Baronulu Reichenstein, cu care avuséra de asta tótna nu putine diferentie.

Se aude, ca Escellentia Sea noulu conducatoriu alu Cancelariei transsilvane si va luá locuintia în zidirea cancelarială, ce aru fi în totu chipulu ceva din usulu de diinnainte de 1848.

Prospectu politicu.

Maiestatea Sea Imperatulu, ne spune „Press'a“ cea bețrana din Vienn'a, ca au sositú Sambat'a trecuta dela Ischl si ca în aceeași diu conchiamatú consiliulu ministriloru la o conferintia. Cestiunea desbaterei în acestu consiliu nu se scia. Diuaristic'a aduce inșă întemplantia acést'a în legatura cu de atâtea-ori repetit'a cestiune a ducatelor Schleswig-Holstein. Lumea crede ca pertractările între cele dóue puteri mari nemtiesci în dilele din urma n'au potutu aduce lucrulu într'atâtă încātu sa se póta sci care va fi deslegarea. Dar nici stadiulu în care se afla aceea nu se scia, si până astadi avem numai coniecturi. Care va fi inșă deslegarea acestorú incurcături va aternă dela conferintiele ce se vorú tiné acum în Vienn'a.

Despre Austri'a se respandise mai multe coniecturi si adeca, ca fatia cu starea actuală finantială si cu putetiunea ei vis-a-vis de Itali'a, si în fine fiindu ducatele cestiunate preste mâna, se va lassá în voieli cu Prussi'a. Despagubirile ce aru avé sa le capete Austri'a pentru concessiunile facende Prussiei le cantă unii în Silezi'a, alții la Dunarea de jos. La ceste dinurma respunde „Temps“ din Parisu, ca o astfelu de combinatiune e chimera, pentrucă „caus'a tieriloru dunarene (Romani'a) e o cestiune a dreptu-

lui de statu european. Autonomi'a lor s'au facutu prin concucerarea tuturor poterilor mari si s'orte a lor viitoare nu mai e o intrebare familiara, carea sa se p'ota decide pe cale privata de Austri'a si Prussi'a. Russi'a nu aru pot' privi cu sange rece estinderea Austriei pana la gurile Dunarei si ori care incercare de felulu acest'a n'aru fi altu ce-va decatu sternirea cestiunei orientale."

Prussi'a carea pune tote in miscare de a capeta hegemoni'a in Germani'a si pote si mai multu, staruiesce pentru unu tractatu comercialu intre reuniunea vamala, carea consta din cele mai multe state ale confederatiunei germane si intre Itali'a. Se crede realizarea intreprinderi acestei'a pentru ca e spriginita nu numai de negociatori si fabricanti, ci si de organele partidei ce porta epitetulu: kleindentsche.

Prussi'a incepe de acum a-si cerca puterea influintei sele in Germani'a. Legatulu prussianu dela curtea din Wurtemberg a datu unu pravamine pentru purtarea unui ablegatu alu came rei wurtembergiane, carele si-au aretatu simpatih'a sea catra ablegatii camerei prussiane disolvate si cu deosebire, carii catra acei'a casa demonstreze dlui de Bismark au vrutu se tina o festivitete demonstratore in Coloni'a.

Contrageri de trupe prussiane in Silezi'a si armările fortaretielor iara vinu la ordinea dilei.

In Frangi'a s'au terminatu in dilele trecute alegerile membrilor municipali, cari au esitu mai in tote partile in favorea liberalilor. Unii sanguinici credeau, ca acum regimulu numai are dile multe. Inse dupa cum se vede Napoleonu nu se confunda nici decum, ci se dice ca mediteza asup'a unoru reforme si libertati noue. „Pays“ vorbesce despre o apropiare intre Itali'a si Austri'a celu putinu in cele formale si comerciale.

Din Itali'a avemu de inregistratu ca pertractările intre Pap'a si regele Victoru Emanuel iara se voru reincepe. Brigantagiulu inca nu e stinsu cu totulu si acum se mai adauge o alta calamitate, coler'a.

In Spani'a a produsu recunoscerea Italiei o turburare ne spuse. Tote partidele, care dieci de ani au sustinutu flacar'a resbelului civilu, si radica adi capulu.

Unii din Partid'a carlistilor au si alergatu la Triestu unde se afla veduv'a lui Don Carlos si infantii lui Don Iuan si au tinutu consilii, ca ore n'aru fi tempulu de o resculare in favorea fiului celui mai mare a lui Don Iuan. Partid'a radicalilor inca aru vrea o resculare in favorea regelui Portugaliei.

Solulu Italiei au sositu in Madrid si celu alu lui Franz. II din Neapolea au capetatu insciintierea, ca misiunea lui au incetatu. Acest'a si-au laatu marc'a regatului seu de odinioara, au datu unu protestu la curtea din Madridu si apoi s'au reassu.

Catalogulu

Cărtiloru bibliotecei Asociatiunei transsilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului român.

(Crntinuare.)

Nr. 121 Tssauru de monumente istosice de A. Papi Ilariannu — Tom. I fasc. 2, 7, 8, 9, 10, 12. — Tom. II fasc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. — Tom III. fasc. 2, 3, 4, 5, 6, 7. — incate doue esemplare. — Bucuresti 1862. — daruite (de d. autoru.)

122. Jahrbuch der kk. geologischen Reichsanstalt. — 1. ster Jahrgang 1850 Nr. 1, 2, 3, 4. — 2. Jahrgang 1851 Nr. 1, 2, 3, 4. — 3. Jahrgang Nr. 1, 2, 3, 4. — 9. Jahrgang 1858 Nr. 1, 2, 3, 4. — 10. Jahrgang 1859 Nr. 1, 2, 3, 4. — 11. Jahrgang 1860 Nr. 1, 2. — 1861 si 1862. — 12 Band Nr. 2-4; 1863 - 13 Band Nr. 1-4; 1864 - 14 Band Nr. 1-3; 1865 - 15 B. Nr. 4 u. 5.

123. Vieti'a lui C. I. Agricola de D. Gavriilu I. Munteanu, Directoru in Brasiovu, — 1865 (daruita de autorulu.)

124. Manualulu de Geografia de G. I. Munteanu, — Sabiu 1864, (daruita de autorulu.)

125. Asiés'a programn a Gimnasiului român din Brasiovu, cu I-VII. classe in 2 esempl. — Sabiu 1865 (daruita de D. Directoru Gavr. Munteanu.)

126. Germani'a seu situatiunea, datinele si poporele ei de G. I. Muntranu, — Sabiu 1864 (daruita de autorulu.)

127. Gramatic'a latina de G. I. Munteanu, — Brasiovu 1863 (daruita de autorulu.)

128. Gramatic'a Româna de G. I. Munteanu, — Sabiu 1863 (daruita de autorulu.)

129. Geografi'a biblica, seu descrierea locurilor sante de G. I. Munteanu Brasiovu 1864, (daruita de autorulu.)

130. A don'a programa a Gimnasiului micu român din Brasiovu de G. I. Munteanu. — Brasiovu 1865/60.

131. A trei'a programa a Gimnasiului micu român din Brasiovu de G. I. Munteanu. — Brasiovu 1861/3.

132. A patr'a programa a Gimnasiului român din Brasiovu cu I-V classe. — Sabiu 1863.

133. Carte de lectura romanésca de G. I. Munteanu, Brasiovu 1861, (daruita de autorulu.)

134. Suferintiele Junelui Werter din Göthe — Bucuresti 1842, (daruita de G. I. Munteanu Directoru.)

135. Computulu in scol'a populara de I. Popescu prof. — Sabiu 1864, (daruita de autor.)

136. Fundu Relegiunariu alu bisericeii dreptu credinciose resaritene din Bucovin'a — Cernauti 1865 de Aaronu Pumnulu, (daruita de autorulu.)

137. Oesterreichischer Bericht über die Internationale Ausstellung in London 1862 von Prof. Dr. Joseph Arenstein — Wien 1863 — (daruita din partea Inaltului Guberniu regiu in folosulu bibliotecei Asociatiunei.)

138. Entwurf eines meteorologischen Beobachtungssystems für Oesterreichische monarchie mit 15 Tafeln v. Karl Kreil, Wien 1850. — (daruita din partea Academiei imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

139. Bericht an die kaiserliche Akademie der Wissenschaften, von Prof. A. Schrötter, Wien 1850 (daruita din partea Academiei imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

140. Kalender der Flora des Horizontes v. Prag von Carl Fritsch, Prag 1862. (daruita din partea Academiei imp. de sciintie din Vienn'a.)

141. Erläuterungen zur geologischen Karte der Umgebungen von Krems u. vom Manhartsberg von Joh. Czizek — Wien 1853, (daruita din partea Academiei imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

142. Tafeln zu dem Vortrage: Der polycarpische Bpparat der kk. Hof-u. Staatsdruckerei zu Wien von Alois Auer, — Wien 1853, (daruita din partea Academiei imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

143. Anleitung zu den magnetischen Beobachtungen von Carl Kral; Wien 1858, (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

144. Sitzungsberichte der kk. Akademie der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe Jahrgang 1848. Heft 1-5, Wien 1848. (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

145. Sitzungsberichte der kk. Akademie der Wissenschaften. — Historisch-Philosophische classe Jahrgang 1848, Heft 1-5, Wien 1848, (daruita din partea Academiei imp. de sciintie din Vienn'a.)

146. Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften. — Historisch-Philosophische classe, Jahrgang 1849 Heft von Jänner bis Dezember. — Wien 1849 (9 Heft). (daruita din partea Academi ei imperatesci de sciintie Vienn'a.)

147. Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe, Jahrgang 1849 vi Jänner bis Dezember Heft Wien 1849 (9 Heft), (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

148. Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften. — Philosophisch-Historische classe Jahrg. 1850, I u. II Abtheilung von Jänner bis Dezember. — Wien 1850 (71 Stück) (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

149. Sitzungsberichte der kais. Acad. der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe, Jahrg 1850, I u. II Abtheilung v. Jänner bis Dezember (10 Stück) Wien 1850 (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

150. Sitzungsberichte der kais. Acad. der Wissenschaften. — Philosophisch-Historische classe, Jahrg. 1851, VI. Band, Heft 1-5; VII Band, Heft 6-10 — Wien 1850 (1 volume) (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

151. Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe, Jahrg. 1851, VI Band Heft 1-5, VII Band, Heft 6-10; Wien 1850 (9 volume) (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

152. Sitzungsberichte der k. Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische classe, Jahrg. 1852, VIII Band, Heft 1-5; IX Band Heft 1-5 (8 Stück) Wien 1852. — (daruita din partea Academi ei imp. de sciintie din Vienn'a.)

153. Sitzungsberichte der k. Akademie der Wissenschaften, Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe Jahrg. 1852, VIII Band, Heft 1-5; X Band, Heft 2, (11 Stück) Wien 1852 (daruite din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

154. Sitzungsberichte der k. Akademie der Wissenschaften; Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe Jahrgang 1853; X Band, Heft 1-5; XI Band, Heft 1-10 (8 Stück) Wien 1853 (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

155. Sitzungsberichte der k. Akademie der Wissenschaften; Philosophisch-Historische classe, Jahrg. 1853, X Band Heft Nr. 1-5 X Band, Heft 1-5. — (9 Stück) Wien 1853, (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

156. Sitzungsberichte der k. Akademie de Wissenschaften, Jahrg. 1854 Philosophisch-Historische classe XII Band, Heft 1-5; XIII Band, Heft 1 u. 3. XIV Band, Heft 1 u. 2; (9 Stück) Wien 1854 (daruite din partea Academiei imp. de sciintie din Vienn'a.)

157. Sitzungsberichte der k. Akademie der Wissenschaften; Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe; Jahrgang 1854; XII Band, Heft 1-5; XIII Band, Heft 1 u. 3; XIV Band, Heft 1 u. 2 (10 Stück) Wien 1854 (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

158. Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaftliche classe XV Band, Heft 1 u. 3. XVI Band, Heft 1 u. 2, XVI Band, Heft 1 u. 2; XVII Band, Heft 1-3; XVIII Band, Heft 1 u. 2. — Wien 1855 (10 Stück) (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

159. Sitzungsberichte der k. Akademie der Wissenschaften Philosophisch-Historische classe; Jahrg. 1855; XV Band, Heft 1 u. 2; XVII Band, Heft 1-3; XVIII Band, Heft 1 u. 2 (9 Stück) Wien 1855 — (daruita din partea Academiei imp. de sciintie din Vienn'a.)

(Va urmă.)

Nr. 28-2

De Limbriku Kordelatu- (Vorne willig, Bandwurm)
Vindeck färdurerei pericoll in 2 ore Dr. Bloch
in Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslusir se
daß prin scrisori francate. — Medicamente ku
modul fntrebuinării se trimite ku postă.